

Kasmet mažėjanti visuomenės tolerancija galimiems vaiko teisių pažeidimams ir tolygiai augantis pranešimų kiekis dėl jų - galimybė ištiesti pagalbos ranką vis daugiau šeimų. Vaiko teisių gynėjai pastebi, kad žmonės ne tik informuoja apie kaimynystėje gyvenančių ar artimai pažįstamų šeimų patiriamus sunkumus, bet pastaruoju metu aktyviau išreiškia susirūpinimą dėl vaikų gerovės šeimose, besidalinančiose savo gyvenimo akimirkomis socialiniuose tinkluose. Pastarojo pobūdžio pranešimai dažniausiai būna anoniminiai, tačiau vaiko teisių gynėjai kiekvienam gautam pranešimui teikia vienodą reikšmę ir be išimties reaguoja.

Apie 3–4 proc. pranešimų per metus, pasiekiančių vaiko teisių gynėjus, yra anonimiški. Paskutiniųjų trejų metų duomenimis, kasmet tokių gaunamų pranešimų vidurkis buvo apie pusantro tūkstančio.

Pasak Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos direktorės Ilmos Skuodienės, anoniminiais pranešimais laikomi ir tokie pranešimai, kai vaiko teisių gynėjams pranešusio asmens tapatybė yra žinoma, tačiau jis išreiškė valią, kad jo duomenys būtų apsaugoti.

Kartais viešojoje erdvėje matomų šeimų kasdienio gyvenimo detalės - buitis, šeimos narių tarpusavio bendravimas, vaikų auginimo ir auklėjimo metodai - leidžia stebėtojams kitapus ekranų išvelgti galimus vaiko teisių pažeidimus ir apie juos anonimiškai informuoti vaiko teisių gynėjus.

„Kiekvienas gautas pranešimas, nesvarbu, kas jį pateiktų - prisistatęs pranešėjas ar pageidavęs likti nežinomas, - mums reiškia būtinybę reaguoti ir vertinti situaciją. Nors visuomenėje tenka išgirsti nuomones, jog užuot vykę į „normalias“ šeimas, verčiau atkreiptume dėmesį į tas, kurios ištis patiria sunkumus, tačiau vaiko teisių gynėjai neskirsto šeimų į geresnes ar blogesnes, į daugiau ar mažiau žinomas. Mūsų tikslas vienas - apsaugoti vaiką ir padėti šeimai, tad sureagavę į kiekvieną pranešimą, net ir nepasitvirtinusį, bent jau turime galimybę įsitikinti, jog vaikui šeimoje saugu“, - sako I. Skuodienė.

Anot Tarnybos vadovės, stebima tendencija, jog apie pusė iš visų gaunamų pranešimų apie galimus vaiko teisių pažeidimus nepasitvirtina. Ji primena, jog vaiko teisių gynėjai privalo reaguoti į visus pranešimus, nepriklausomai nuo jų gavimo formos - raštu, žodžiu ar kitomis ryšio priemonėmis, o reagavimas vyksta visoje Lietuvoje visą parą, net ir savaitgaliais ar švenčių dienomis.

„Nuvykę į šeimą vaiko teisių gynėjai bendrauja su kiekvienu jos nariu atskirai, išklauso nuomonę, įvertina situaciją ir jeigu pastebi, jog šeimai yra reikalinga pagalba, – ją inicijuoja. Svarbu žinoti, jog vaiko teisių gynėjai apsilanko šeimoje tik reaguodami į gautą pranešimą, jog vaikui galimai nesaugu, galbūt jis patiria smurtą arba jo poreikiai nėra atliepiami. Tačiau tais atvejais, kai paaiškėja, jog pavojaus signalai dėl vaiko nepasitvirtina ir jokių pažeidimų nenustatoma – su šeima atsisveikiname“, – paaiškina I. Skuodienė.

Gaunamų pranešimų apie galimus vaiko teisių pažeidimus skaičius auga kasmet: 2020 m. buvo gauta apie 39,5 tūkst. pranešimų, 2021 m. – apie 40,5 tūkst., 2022 m. – apie 45,5 tūkst. Daugiausia pranešimų apie galimus vaiko teisių pažeidimus sulaukiama iš policijos. Nors didžioji dalis jų yra apie nesmurtinius vaiko teisių pažeidimus, kartu daugėja ir pranešimų dėl galimo smurto prieš vaikus atvejų: 2020 m. nuo smurto nukentėjo 2486 vaikai, 2021 m. – 2594, o praėjusiais metais – 2866 vaikai.

Kilus klausimams, vaiko teisių gynėjai kviečia žmones pasikonsultuoti skambinant nemokamu tel. 8 800 10 800, taip pat galima rašyti žinutę interneto svetainėje vaikoteises.lrv.lt esančiame pokalbių laukelyje. Pranešti apie vaiko teisių pažeidimą galima artimiausiame vaiko teisių apsaugos skyriuje, užpildant formą Tarnybos interneto svetainėje arba skambinant bendruoju pagalbos numeriu 112.

